

İlgili Kanun / Madde
1475 S.İ.Ş.K/1

T.C.
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No: 2004/1126
Karar No: 2004/11275
Tarihi: 11.05.2004

İ İHALE MAKAMI
İ ALT İŞVEREN-ÜST İŞVEREN
İ İŞÇİLİK HAKLARINDAN DAYANIŞMALI
SORUMLULUK
İ ALT İŞVEREN İŞÇİSİNİN BİRDEN FAZLA
ÜST İŞVERENLER YANINDA ÇALIŞTIRILMASI
İ BİRDEN FAZLA ÜST İŞVERENLERİN
YANINDA AYNI ALT İŞVERENE BAĞLI ÇALIŞAN
İŞÇİNİN İHBAR VE KIDEM SÜRESİNİN VE
ÜCRETLERİNİN HESAPLANMASI

ÖZETİ: Davacı işçi, 1.8.1998-18.11.2000 tarihleri arasında davalılardan Erta İnşaat AŞ'nin taşeron, Tepe İnşaat AŞ'nin asıl işveren olduğu T. İş Bankasının Genel Müdürlüğü inşaatı işyerinde çalışmış, iş sözleşmesi feshedilmeksizin 20.11.2000-16.1.2001 arası çalışmalarını bu defa T. Vakıflar Bankası inşaatı işyerinde aynı asıl işveren ve aynı taşeron işçisi olarak çalışmalarını sürdürmüştür. Davalılardan T. İş Bankasının ihale makamı olduğu dosya içindeki bilgi ve belgelerden anlaşılmaktadır. Bu nedenle dava konusu işçilik haklarından sorumlu olmayacağı açıktır. Davacının iş sözleşmesi davalılardan Tepe İnşaat AŞ işyerinden ayrılışında feshedilmemiştir. Buna göre 16.1.2001 tarihinde davacı işçi ihbar ve kıdem tazminatları ile izin alacağına hak kazanmış değildir. Bu durumda taşeron yönünden dahi bu tarih itibarıyla anılan tazminat ve işçilik haklarını ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Bir başka anlatımla 16.1.2001 tarihinde iş ilişkisi devam ettiğine göre

anılan tazminat ve işçilik hakları henüz doğmamıştır. Asıl işveren-alt işveren ilişkisinde asıl işverenin sorumluluğu ise, alt işverenin o işyeri ile ilgili doğan yükümlülükleri ile sınırlı olduğundan davalı Tepe İnşaat AŞ'nin ihbar tazminatı ve ücretli izin alacağından işyeri devri söz konusu olmadığından ileride doğacak kıdem tazminatından 1475 sayılı Yasanın 14/2 maddesi gereğince sorumlu tutulması doğru olmaz. Öte yandan davacının fazla çalışma ücretinden Tepe İnşaat'a ait işyerinde çalışılan süreyle sınırlı olarak asıl işveren konumundaki Tepe İnşaat AŞ ile taşeron birlikte sorumlu tutulmalıdır. Gerçekten davacının alt işveren tarafından bir başka işyerinde görevlendirildiği 16.1.2001 tarihi itibarıyla bu alacak doğmuş durumdadır ve feshe bağlı olmayan bu işçilik alacağını yasa uyarınca asıl işveren ile alt işveren müştereken müteselsilen üstlenmiş durumdadır. Somut olayda asıl işverenler arasında yapılmış bir işyeri devri bulunmamaktadır. Davacı işçi alt işverenin görevlendirmesi üzerine bir asıl işverene ait işyerinden alınmış ve başka bir asıl işveren nezdinde çalışmaya başlamıştır. Bu nedenle davalı Polat İnşaat A.Ş. sadece kendi işyerinde geçen çalışmalar sebebiyle doğan işçilik haklarından sorumlu tutulmalıdır. Davacının kıdem tazminatı ve izin alacağına hak kazanabilmesi için gereken bir yıllık çalışma şartı bu işyeri bakımından gerçekleşmemiştir. Davacının Polat İnşaat AŞ işyerinde çalıştığı süre dikkate alındığında 2 haftalık ücreti tutarında ihbar tazminatı talep hakkı bulunmaktadır. Diğer taraftan alt işverene bağlı çalışılan süre gözetildiğinde ihbar tazminatı tutarı 8 haftalık ücreti üzerinden hesaplanması gerekir. Böyle olunca davacının 8 hafta olarak hesaplanan ihbar tazminatının alt işveren tamamından, Polat İnşaat AŞ ise 2 haftalık kısmından birlikte sorumlu tutulmalıdır. Bu şekilde çözüme gidilmesi, ihbar önelinin bölünmezliğini zedeleyen bir durum değildir. Zira, işçinin ihbar öneli bölünmemiş sadece sorumluluğun asıl işveren ile alt işveren arasında paylaşılması uygulamasına gidilmiştir.

DAVA: Taraflar arasındaki ihbar ve kıdem tazminatı, fazla çalışma ve izin ücreti, ücret ile icra inkar tazminatının ödetilmesi davasının yapılan yargılaması sonunda; ilamda yazılı nedenlerle gerçekleşen miktarın faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine ilişkin hüküm süresi içinde temyizden incelenmesi İ.T. İnşaat 2. İnşaat avukatlarıınca istenilmesi ve davalı P. inşaat Avukatınca da duruşma talep edilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılması ve duruşma için 11.5.2004 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalı adına Avukat E. Ö ile karşı taraf adına Avukat S.U geldiler. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

1-Davacı işçi,1.8.1998-18.11.2000 tarihleri arasında davalılardan Erta İnşaat AŞ'nin taşeron, Tepe İnşaat AŞ'nin asıl işveren olduğu T. İş Bankasının Genel Müdürlüğü inşaatı işyerinde çalışmış, iş sözleşmesi feshedilmeksizin 20.11.2000-16.1.2001 arası çalışmalarını bu defa T.Vakıflar Bankası inşaatı işyerinde aynı asıl işveren ve aynı taşeron işçisi olarak çalışmalarını sürdürmüştür. Davalılardan T.İş Bankasının ihale makamı olduğu dosya içindeki bilgi ve belgelerden anlaşılmaktadır.Bu nedenle dava konusu işçilik haklarından sorumlu olmayacağı açıktır.

Davacı işçi daha sonra 16.1.2001- 21.2.2001 arası yine aynı taşeronun işçisi olarak davalılardan Polat İnşaat AŞ'nin asıl işveren olduğu bir başka inşaat işyerinde çalışmıştır.İş sözleşmesi haklı bir neden olmaksızın işverence 21.2.2001 tarihinde feshedilmiştir.

Bu davada, asıl işverenler ile taşeron ve bir kısım çalışmaların geçtiği işin ihale makamı davalı gösterilmiş ve ihbar ,kıdem tazminatları ile ödenmeyen işçilik hakları talep edilmiştir.Mahkemece ihale makamı yönünden davanın reddine karar verilmiş,diğer davalar yönünden isteklerin kısmen kabulü cihetine gidilmiştir.

Davalılardan Tepe İnşaat AŞ,davacının Erta İnşaat AŞ işçisi olarak çalıştıktan sonra başka işyerlerinde de çalıştırıldığını,bu şekilde 1475 sayılı İş Kanununun 1/son maddesinde belirtilen “münhasıran o işyerinde veya eklentilerinde” çalıştırma şartının gerçekleşmediğini, bu nedenle asıl işveren-alt işveren ilişkisinin bulunmadığı belirterek kararı temyiz etmiştir.

Somut olayda davacı işçi, sürekli olarak aynı taşeronla bağlı olmakla birlikte uzun süre Tepe İnşaat AŞ'nin üstlendiği iki farklı inşaat işyerinde çalışmış,son olarak aynı taşeron nezdinde Polat İnşaat AŞ. işyerinde kısa bir süre görev yapmış ve iş sözleşmesi bu işyerinde çalışırken feshedilmiştir. 1475 sayılı İş Kanununun 1/son maddesinde ‘Bir işverenden belirli bir işin bir bölümünde veya eklentilerinde iş alan ve işçilerini münhasıran o işyerinde ve eklentilerinde çalıştıran diğer işverenin kendi işçilerine karşı o işyeri ile ilgili ve bu kanundan

veya hizmet aktinden doğan yüklenimlerinden asıl işverenle birlikte sorumludur' kuralına yer verilmiştir. Davacının iş sözleşmesi davalıdan Tepe İnşaat AŞ işyerinden ayrılışında feshedilmemiştir. Buna göre 16.1.2001 tarihinde davacı işçi ihbar ve kıdem tazminatları ile izin alacağına hak kazanmış değildir. Bu durumda taşeron yönünden dahi bu tarih itibarıyla anılan tazminat ve işçilik haklarını ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Bir başka anlatımla 16.1.2001 tarihinde iş ilişkisi devam ettiğine göre anılan tazminat ve işçilik hakları henüz doğmamıştır. Asıl işveren -alt işveren ilişkisinde asıl işverenin sorumluluğu ise, alt işverenin o işyeri ile ilgili doğan yükümlülükleri ile sınırlı olduğundan davalı Tepe İnşaat AŞ'nin ihbar tazminatı ve ücretli izin alacağından işyeri devri söz konusu olmadığından ileride doğacak kıdem tazminatından 1475 sayılı Yasanın 14/2 maddesi gereğince sorumlu tutulması doğru olmaz. Mahkemece, dava konusu ihbar ve kıdem tazminatları ile izin alacağından davalı Tepe İnşaat AŞ sorumlu tutulmamıştır. Karar bu yönüyle isabetlidir.

Öte yandan davacının fazla çalışma ücretinden Tepe İnşaata ait işyerinde çalışılan süreyle sınırlı olarak asıl işveren konumundaki Tepe İnşaat AŞ ile taşeron birlikte sorumlu tutulmalıdır. Gerçekten davacının alt işveren tarafından bir başka işyerinde görevlendirildiği 16.1.2001 tarihi itibarıyla bu alacak doğmuş durumdadır ve feshe bağlı olmayan bu işçilik alacağını yasa uyarınca asıl işveren ile alt işveren müştereken müteselsilen üstlenmiş durumdadır. Mahkemece anılan dönemle ilgili olarak yasaya uygun şekilde karar verilmiştir. Bu açıdan davalıdan Tepe İnşaat AŞ'nin tüm temyiz itirazları yerinde değildir.

2- Davalıdan Polat İnşaat AŞ'nin temyizine gelince:

a) Dosyadaki yazılara toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, aşağıdaki bendlerin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

b) Mahkemece davacı işçinin alt işverenin değişik işyerlerinde geçen çalışmalarına göre hesaplanan ihbar ve kıdem tazminatları ile izin alacağından alt işveren ile birlikte davalıdan Polat İnşaat AŞ müştereken müteselsilen sorumlu tutulmuştur. Kararı, davalıdan Polat İnşaat AŞ vekili ise, kendilerinin asıl işveren olduğu işyerinde davacı işçinin 16.1.2001-21.2.2001 tarihleri arasında yaklaşık bir ay çalıştığı halde başka işyerleri ve başka işverenler nezdinde geçen çalışmalardan sorumlu tutulmasının hatalı olduğu yönünde temyiz etmiştir.

Somut olayda asıl işverenler arasında yapılmış bir işyeri devri bulunmamaktadır. Davacı işçi alt işverenin görevlendirmesi üzerine bir asıl işverene ait işyerinden alınmış ve başka bir asıl işveren nezdinde çalışmaya başlamıştır. Bu nedenle davalı Polat İnşaat A.Ş sadece kendi işyerinde geçen çalışmalar sebebiyle doğan işçilik haklarından sorumlu tutulmalıdır. Davacının kıdem tazminatı ve izin alacağına hak kazanabilmesi için gereken bir yıllık çalışma şartı bu işyeri bakımından gerçekleşmemiştir. 1475 sayılı İş Kanununda asıl işveren ile alt işverenin birlikte sorumluluğuna gidilebilmesi için "o işyeri ile

ilgili” bir yükümlülüğün doğmuş olması gerekir. Bu nedenle davalı Polat İnşaat AŞ nin kıdem tazminatları ile izin alacağından sorumlu tutulması hatalı olmuştur.

c) Davacının Polat İnşaat AŞ işyerinde çalıştığı süre dikkate alındığında 2 haftalık ücreti tutarında ihbar tazminatı talep hakkı bulunmaktadır. Diğer taraftan alt işverene bağlı çalışılan süre gözetildiğinde ihbar tazminatı tutarı 8 haftalık ücreti üzerinden hesaplanması gerekir. Böyle olunca davacının 8 hafta olarak hesaplanan ihbar tazminatının alt işveren tamamından, Polat İnşaat AŞ ise 2 haftalık kısmından birlikte sorumlu tutulmalıdır. Bu şekilde çözüme gidilmesi, ihbar önelinin bölünmezliğini zedeleyen bir durum değildir. Zira, işçinin ihbar öneli bölünmemiş sadece sorumluluğun asıl işveren ile alt işveren arasında paylaşılması uygulamasına gidilmiştir.

d) Davalılardan Polat İnşaat AŞ'nin önceki asıl işverene ait işyerinde çalışılan dönem ile ilgili ücretten de sorumlu tutulması hatalı olmuştur. Polat İnşaat AŞ, işyerinde çalışılan süreye göre hesaplanacak olan ücret alacağının anılan davalıdan tahsiline karar verilmelidir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA Davalı yararına takdir edilen 375.000.000 TL. duruşma avukatlık parasının karşı tarafa yükletilmesine, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 11.5.2004 gününde oybirliği ile karar verildi.